

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 2 • NR 17 • 1968 • SIDE 323–327

Nya kommunvapen i Norden

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nya kommunvapen i Norden

Finland

KARIJOKI (svensk form *Bötom*), landskommun i Vasa län: Skölden medelst en böjd ulvtandskura delad i blått och silver. Komponerat av Ahti Hammar och fastställt 28.12.1965. Skurana skall återge lieblad och sålunda syfta på slätter och jordbruks.

Karislojo (finska *Karjalohja*), landskommun i Nylands län: I blått fält tre björklöv, vilkas stjälkar är gaffelkorsformigt förenade, upptill åtföljda av en sexuddig stjärna, allt av guld. Komponerat av Toivo Vuorela och fastställt 4.2.1965. Vapnet har litterär bakgrund. Zachris Topelius' kanske bäst kända berättelse är den om »Björken och stjärnan». Berättelsen skrevs i *Karislojo*.

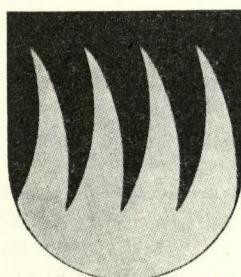
Karjala, landskommun i Åbo och Björneborgs län: I rött fält en trälägel av guld. Komponerat av Kaj Kajander och fastställt 5.10.1964. Vapnets trälägel berättar, att trakten är gammal ängsmark och att man måste förse sig med vägkost, då man begav sig dit för att bärga hö. I dyliga läglar bevarades förr allmänt den till vägkosten hörande drycken. Då denna vanligen bestod av surmjölk, syftar vapnet även på boskapsskötsel och indirekt på kommunens namn, *karja* betyder »boskap».

Karttula, landskommun i Kuopio län: I blått fält en stubbe, varur åt vardera sidan utväxer ett björkskott, allt av silver. Komponerat av Aake Kaarnama och fastställt 4.2.1965. Inom kommunen bedrevs mycket länge svedjebruk och stubben med sina spiranade skott återger gammalt svedjeland.

Kimito (finska *Kemiö*), landskommun i Åbo och Björneborgs län: Skölden medelst en lindskura delad i rött och guld. Komponerat av Gustaf von Numers och fastställt 24.9.1963. Lindskuran utvisar, att Kimito är gammal kulturygd, där även ädla lövträd växer.

Kittilä, landskommun i Lapplands län: I fält av silver en gående svart järv med röd bevärings under ett medelst en fågelskura bildat svart sköldhuvud. Komponerat av Einari Junttila och fastställt 26.11.1963. Så har äntligen järven, detta typiskt nordliga djur, funnit en plats i Finlands kommunalheraldik och som sig bör i ett vapen från Lappland. Då det upptill av en fågelskura avgränsade silverfältet återger ett typiskt fjäll, är det hela en heraldisk naturskildring, som samtidigt är ett gott vapen.

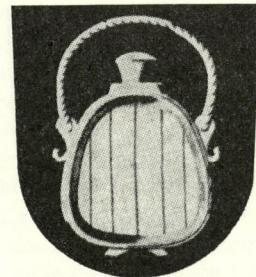
Kodisjoki, landskommun i Åbo och

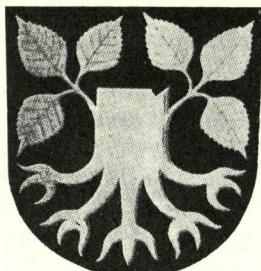
Karijoki.

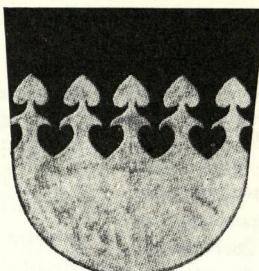
Karislojo.

Karjala.

Karttula.

Kimito.

Kittilä.

Björneborgs län: I rött fält tre bjälkväx i stolpe ställda oxok av guld. Komponerat av Gustaf von Numers och fastställt 1.4.1964. Kommunen hör till de trakter i Finland, där man allmänt använt dragoxar. Då dessa trakter var begränsade, är oxoken ett lämpligt kännetecken för kommunen.

Konnevesi, landskommun i Mellers- ta Finlands län: I rött fält en timmersax av silver. Komponerat av Gustaf von Numers och fastställt 21.8.1964. Som symbol för skogsbruk har kommunen antagit en timmersax, en för finländsk heraldik ny och mycket lyckad vapenbild.

Kuusjoki, landskommun i Åbo och Björneborgs län: I fält av guld en upptill medelst en granskura och nedtill medelst en vågskura bildad grön balk. Komponerat av Ahti Hammar och fastställt 20.11.1964. Kommunens vapen är talande. Första delen av

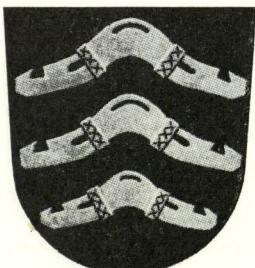
namnet, *kuus-* egentligen *kuusi*, betyder »gran» och återges av granskuran (av den äldre modellen), medan den senare delen, *joki* som betyder »å» eller »älv», återges av balken och vågskuran.

B.T.

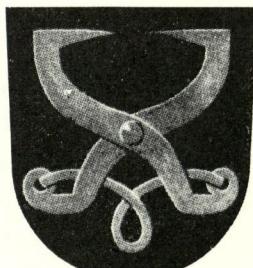
Danmark

Siden marts 1967 har i alle fald yderligere seks danske kommuner fået våben. To af disse, *Tjæreborg* og *Augustenborg*, nåede at komme med på de farvetavler med alle danske kommunale våbener (206 + 24 amtskommuner), som bragtes i *Hjem-Hvad-Hvor 1968* (december 1967). De fire andre følger her:

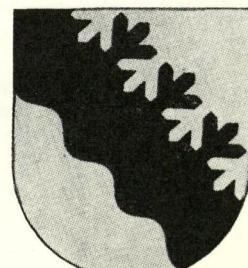
Bryndum Kommune, Ribe Amt. I sort felt strøet med opadvendte guld lindeblade tre af bølgeskurer dannede, smalle sølv skræbjælker. — Den første

Kodisjoki.

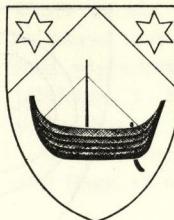
Konnevesi.

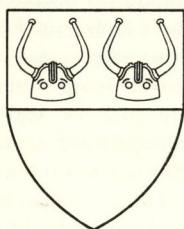
Kuusjoki.

del af navnet *Bryndum*, oprindeligt »Brøndheim«, betyder »kilde«, og sølvstrømmene i det sorte anskueliggør vandførende lag i kommunens undergrund. Bladene er taget fra lindeträet i Skast Herreds segl, fra 1556.

Stenløse-Veksø Kommune, Frederiksborg Amt. Vandret delt af blåt og guld; i det blå felt, sidestillet, de to bronzealderhjelme fra Veksø, guld. — De to berømte hornede hjelme fra bronzealderen blev fundet i 1942 un-

Hanstholm og Svinninge.

Bryndum og Stenløse-Veksø.

der tørvegravning i Veksø Mose. Felts blå farve alluderer dels til mosen, oprindeligt en ø, dels til våbenet for Hr. Bo Dyre, i 1300-tallet ejer af en borg, hvis ruiner indtil fornægtlig fandtes i kommunen.

Hanstholm Kommune, Thisted Amt. Ved et sparresnit til skjoldets overkant delt i rødt, sølv og grønt; i sølv feltet et sort skib fra 1100-tallets sidste halvdel; i det røde og det grønne felt en seksoddet sølv stjerne. — Skibet symboliserer den gamle skuddefart til Norge og Hanstholsms tilknytning til havet i det hele taget; tegningen er inspireret af et kvaderstensrelief i Hansted Kirke fra o. 1170. De to hjørnefelter, i farver svarende til bagbords og styrbords lanterner, og med hver sin »ledestjerne«, står for indsejlingen til havnen.

Svinninge Kommune, Holbæk Amt. Vandret delt af rødt, hvori tre lodret

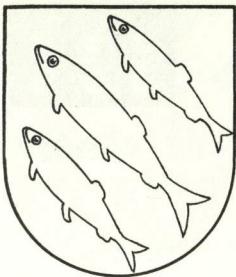
stillede guld aks, og guld, hvori en sort afgrenet træstamme brændende med røde luer. — Navnet *Svinninge*, i 1311 »Swytninge«, er måske afledet af »svide, afsvide«; man fældede og afbrændte skov og såede siden korn i asken, sådan som det anskueliggøres i våbenets to felter. Aksenes antal står for de tre kommuner, der blev slæt sammen til Svinninge storkommune.

S.T.A.

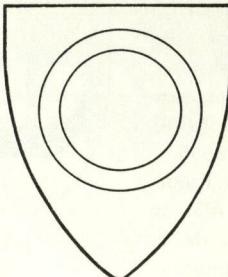
Norge

Flora kommune i Sogn og Fjordane fylke. «På raud botn tre sølv sildar i skrå-stilling». Grunnen til at dette motivet er valgt er at Florø by, den vestligste i Norge, ble grunnlagt i 1860 i et distrikt hvor det på den tid var et stort årvisst sildefiske. Byen ble i 1964 utvidet ved sammenslåing med nabokommuner, og dens navn ble da endret til *Flora*.

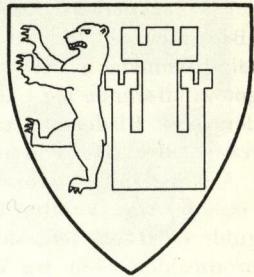
Florø hadde samme byvåpen før kommunesammenslåingen (bystyrevedtak 4. september 1959, fastsatt ved kongelig resolusjon 19. februar 1960) men også den nye Flora kommune har gjort sitt vedtak i sakens anledning, den 20. mai 1967, og fått våpenet fastsatt ved kongelig resolusjon 6. oktober 1967. Merket brukes også som flagg. Tegnet av førstearkivar Hallvard Trætteberg.

Flora kommune.

Ringerike kommune.

Fredrikstad.

Ringerike kommune i Buskerud fylke. «På rød bunn en gull ring». Motivet er valgt av hensyn til kommunens navn og historie. Navnet *Hringariki* = Ringerike er gammelt og sammensatt av de to gammelnorske ord *Hringr* = ring og *Riki* = rike eller landskap. Gullringer, specielt armringer, var tegn på kongeverdighet og høvdingmakt i norsk sagatid, og var fyrstegave. Ringer har sterk posisjon i fransk og engelsk heraldikk i 1200årene, som var mønster for tidlig norsk heraldikk.

På Ringerike vokste Olav Haraldsson opp hos sin mor Åsta og sin stedfar Kong Sigurd Syr. Under sin kamp for å kristne Norge og organisere riks-kongedømmet hadde han sikker støtte hos slekten på hjemstedet.

Våpenet ble vedtatt av Ringerike kommunestyre 4. november 1966 og fastsatt ved kongelig resolusjon 16. juni 1967. Brukes også som flagg. Tegnet av førstearkivar Hallvard Trætteberg.

Fredrikstad. «På rød bunn en oppreist gullbjørn foran en gullborg». Motivet er hentet fra byens segl fra 1610 som helt frem til 1967 har vært i bruk med uendret bildeinnhold. Noget byvåpen har man ikke hatt, men fra ca. 1900 har man anvendt et bymerke med det gamle seglbilde satt i skjold uten at figurinnholdet har fått

heraldisk karakter. Da man ønsket å få et godkjent, heraldisk korrekt byvåpen, valgte man bildeinnholdet i det gamle bysegl som motiv og bestemte samtidig at seglets bilde skal speilvendes for å komme på linje med figuren i byvåpen og byflag.

Fredrikstad som ble grunnlagt i 1567 av Fredrik II, ble ikke den gang oppfattet som en ny by, men som en fortsettelse av det gamle Sarpsborg som var brent samme år. På samme vis må Fredrikstad borg og bjørn sees som en direkte fortsettelse av Sarpsborgs seglbilde (se HT 15, 1967, p. 222). Hva borgen i Fredrikstad-seglet angår, ansees den som et dekorativt fantasibilde, idet Fredrikstad i 1610 ennabare var en åpen by på en slette, mens man først i 1653 og 1663 begynte å bygge festning. Bjørnen må antagelig via Sarpsborgs bjørn gå tilbake på bjørnen til Jarlen av Sarpsborg, baronen Alv Erlingssønn, eller et segl som man mener hans far, lendermannen Erling Alvssøn, hadde gitt Sarpsborg i 1276.

Fredrikstads byvåpen ble vedtatt av bystyret 23. februar 1967 og fastsatt ved kongelig resolusjon av 21. april 1967. Brukes også som flagg. Tegnet av førstearkivar Hallvard Trætteberg.

Harstad kommune i Troms fylke. «To bølgede sølv bjelker på blå bunn.»

Dette våpen er ikke av aller nyeste dato, idet det ble vedtatt av bystyret 3. desember 1952 og fastsatt ved kongelig resolusjon 24. april 1953, men det skulde formentlig ikke være noget betenklig ved å la det rangere blandt «nyere» kommunevåpen. Som sådant er det et eksempel på den tydelig registrerbare interesse for å skape våpen med heraldiske figurer som i nyere tid har gjort seg gjeldende.

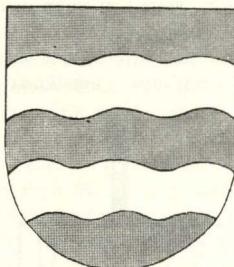
Når det gjelder bakgrunnen for motivvalget, kan den i sådanne tilfelle muligens sies å være noget diffus, men her har man ønsket å la motivet henstille på Harstad som sjøfartsby ved å tolke de bølgende sølvbjelker som hvite bølgekammer på havet.

Et lignende våpen, Breviks, som har tre sølvbjelker på blå bunn, for-

klares ganske annerledes, nemlig av et motto som ble formulert samtidig med våpenforslaget til byens 100 års jubileum i 1945: «Trelasthandelen skapte byen».

Harstads byvåpen, som også brukes som flagg, er tegnet av Jardar Lunde.

Paulus Holm.

Harstad kommune.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[sv] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.